

С. В. Грицишен,
аспірант кафедри міжнародного туризму і готельного бізнесу,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1133-3770>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.6.133

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ: ВИКЛИКИ, АДАПТАЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

S. Hryshchysen,
Postgraduate student of the Department of International Tourism
and Hotel Business, Western Ukrainian National University

INVESTMENT STRATEGY OF TRANSNATIONAL CORPORATIONS IN CONDITIONS
OF GLOBAL TURBULENCE: CHALLENGES, ADAPTATION AND PROSPECTS

У статті здійснено визначення особливостей інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах глобальної турбулентності в контексті викликів, адаптації оптимізаційних шляхів та перспектив розвитку. Серед ключових викликів було виокремлено наступні: нормативно-правове регулювання заходів та інвестицій у сталий розвиток, які на нинішньому етапі (2024, 2025 рр.) включені у більшість інвестиційних стратегій ТНК; збої у глобальних ланцюгах постачання товарів (послуг), технологій тощо; кіберзагрози, які можуть здійснювати різний рівень негативного впливу на інвестиційний розвиток ТНК. Зазначаємо, що перша категорія викликів, пов'язана з нормативно-правовим регулюванням заходів та інвестицій у сталий розвиток, характеризується суттєвою динамікою росту. Визначено, що вона складається з таких компонент: зростаюча хвиля росту нормативно-правових актів і судових процесів, спрямованих на боротьбу з: явищем грінвошинга, який визначається як навмисна чи ненавмисна практика, коли робляться перебільшені чи неправдиві твердження, або з явищем грінхашинга, пов'язаним із навмисним приховуванням чи заниженням інформації щодо стійкості продукту, послуги чи компанії; регуляторна невизначеність США щодо ухвалення правил розкриття інформації про кліматичні ризики Комісії з цінних паперів і бірж США для публічних компаній (як вітчизняних, так і іноземних емітентів, які подають річні звіти до даного регуляторного органу); вимоги Комісії з цінних паперів і бірж США щодо звітності стосовно викидів парникових газів категорій 1 і 2, які здійснені крупними компаніями; підвищення активності акціонерів, які вимагають більш детального розуміння корпоративних цілей сталого розвитку; вимоги, встановлені у Директиві ЄС щодо належної перевірки сталого розвитку підприємств (CS3D), порушення або недотримання яких можуть призвести до штрафів і цивільної відповідальності ТНК. Друга категорія викликів, пов'язана із функціонуванням глобального ланцюга постачання ТНК, які потрібно враховувати при побудові інвестиційних стратегій, включає: 1) геополітичні ризики на Близькому Сході між Ізраїлем і ХАМАС; тривалу війну між Росією та Україною, а також очікування

більш жорстких санкцій щодо РФ; виникнення нових осередків військово-політичних конфліктів, які можуть бути спровоковані в найближчому періоді; 2) стихійні лиха та екстремальні погодні явища; 3) збої на ключових маршрутах, таких як Суецький канал, Панамський канал і Червоне море, які збільшують нестабільність тарифів на вантажні перевезення; 4) нормативно-правова база щодо ведення бізнесу (в тому числі організації ланцюгів постачання), яка відрізняється залежно від юрисдикцій, і яка передбачає можливість створення неузгодженості в контексті трактування положень відносно ключових процесів; 5) політику другої адміністрації Трампа, пов'язану із підвищення тарифів США, яка може призвести до відповідних дій з боку постраждалих країн-експортерів до США та інших торгових партнерів; 6) залежність від важливих мінералів, матеріалів і рідкоземельних елементів, які видобуваються та імпортуються з геополітично ризикованих місць і юрисдикцій, відносини з якими напружені або ворожі; 7) фінансовий витік через навмисне завищення цін і витрат, відсутність контролю та контролю умов контрактного ланцюга постачання. Третя категорія викликів, обумовлена кіберризиками, включає: збої у роботі інформаційних управлінських систем через кіберінциденти; судові процеси і / або погіршення репутації в результаті кіберінцидентів; втрату конфіденційних даних (як власних, так і клієнтських); зростання регулятивного та законодавчого тиску в США та Європі, пов'язане із ростом кіберзагроз; відсутність належного рівня кіберстрахового покриття.

Для ефективного інвестиційного розвитку ТНК в умовах вказаних викликів встановлено та обґрунтовано адаптаційні можливості та перспективи.

Серед перспектив подальших розвідок у даному напрямі можна відмітити прогнозування нових викликів, які можуть бути характерні для різних категорій подій, які виникають в умовах глобальної турбулентності.

The article identifies the features of the investment strategy of transnational corporations in the context of global turbulence in the context of challenges, adaptation of optimization paths and development prospects. Among the key challenges, the following were identified: regulatory and legal regulation of measures and investments in sustainable development, which at the current stage (2024, 2025) are included in most investment strategies of TNCs; disruptions in global supply chains of goods (services), technologies, etc.; cyber threats, which can have varying levels of negative impact on the investment development of TNCs. We note that the first category of challenges, related to regulatory and legal regulation of measures and investments in sustainable development, is characterized by significant growth dynamics. It has been identified as consisting of the following components: a growing wave of regulatory and legal developments and litigation aimed at combating: the phenomenon of greenwashing, defined as the intentional or unintentional practice of making exaggerated or false claims, or the phenomenon of greenhashing, associated with the intentional concealment or understatement of information about the sustainability of a product, service, or company; regulatory uncertainty in the United States regarding the adoption of the US Securities and Exchange Commission's climate risk disclosure rules for public companies (both domestic and foreign issuers that file annual reports with this regulator); the requirements of the US Securities and Exchange Commission for reporting on Scope 1 and 2 greenhouse gas emissions by large companies; increased shareholder activism, demanding a more detailed understanding of corporate sustainability goals; requirements set out in the EU Directive on due diligence for sustainable development of enterprises (CS3D), violation or non-compliance of which may lead to fines and civil liability of TNCs. The second category of challenges related to the functioning of the global supply chain of TNCs, which must be taken into account when building investment strategies, includes: 1) geopolitical risks in the Middle East between Israel and Hamas; the prolonged war between Russia and Ukraine, as well as expectations of tougher sanctions against the Russian Federation; the emergence of new foci of military-political conflicts that may be provoked in the near future; 2) natural disasters and extreme weather events; 3) disruptions on key routes, such as the Suez Canal, the Panama Canal and the Red Sea, which increase the volatility of freight rates; 4) the regulatory framework for doing business (including the organization of supply chains), which varies depending on the jurisdictions, and which provides for the possibility of creating inconsistencies in the context of the interpretation of provisions regarding key processes; 5) the policy of the second Trump administration related to the increase in US tariffs, which may lead to corresponding actions by the affected exporting

countries to the US and other trading partners; 6) dependence on important minerals, materials and rare earth elements that are mined and imported from geopolitically risky locations and jurisdictions with which relations are tense or hostile; 7) financial leakage due to deliberate overpricing and costs, lack of control and monitoring of the terms of the contractual supply chain. The third category of challenges, caused by cyber risks, includes: failures in the operation of information management systems due to cyber incidents; litigation and / or reputational damage as a result of cyber incidents; loss of confidential data (both own and client); increasing regulatory and legislative pressure in the USA and Europe, associated with the growth of cyber threats; lack of an adequate level of cyber insurance coverage.

For the effective investment development of TNCs in the conditions of the specified challenges, adaptation opportunities and prospects have been established and substantiated.

Among the prospects for further exploration in this direction, one can note the prediction of new challenges that may be characteristic of various categories of events that arise in conditions of global turbulence.

Ключові слова: транснаціональні корпорації, інвестиційна стратегія, глобальна турбулентність, виклики, адаптація оптимізаційних шляхів, перспектив розвитку, сталий розвиток.

Key words: transnational corporations, investment strategy, global turbulence, challenges, adaptation of optimization paths, development prospects, sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасність визначається високим рівнем таких непередбачуваних подій, як пандемія COVID-19], війна в Україні, економічна криза, енергетична криза, кліматичні катастрофи, які формують соціально-економічний розвиток регіонів і країн. У літературі такі події називаються турбулентністю. Бурхливі події важко передбачити. Вони часто приймають насильницький і непередбачуваний курс. Турбулентний розвиток тих або інших суб'єктів, систем супроводжується нестабільністю, хаотичністю і динамічним характером подій [8].

Турбулентні події набувають специфічних форм у різних сферах життя. Що стосується природного середовища, наприклад, турбулентні події включають сильні шторми, урагани, торнадо, землетруси та інші погодні явища, які передбачають швидкі зміни напрямку та сили вітру, температури чи інтенсивності опадів. Турбулентні події в суспільній площині можуть включати заворушення та соціальні заворушення, війни та конфлікти, включаючи расово мотивовані зіткнення, та інші дестабілізуючі події, які можуть істотно вплинути на соціальний і політичний порядок. Як наслідок, турбулентні події можуть бути шкідливими для реалізації цілей сталого розвитку. В економіці бурхливі події означають політичні заяви або непередбачені коливання, які впливають на

фінансові ринки. Вони можуть призвести до нестабільності цін, краху фондового ринку, громадських заворушень або інших непередбачуваних подій, які порушують світову економіку.

У сучасному взаємопов'язаному світі транскордонні кризи, такі як пандемії, екологічні та фінансові кризи, військові події стають все більш частими та більш руйнівними, створюють виклики в умовах глобальної турбулентності. Транскордонний характер цих загроз вимагає від учасників на різних адміністративних і географічних рівнях створювати спільні заходи реагування, які на агрегованому рівні формують основу глобальної мережі управління кризами. Однак формування такої мережі стикається з двозначністю, складністю та невизначеністю щодо відповідальності, співпраці та повноважень. Щоб подолати ці недоліки, мережа повинна розробити делікатне поєднання організаційної надійності та гнучкості. Такими мережами на глобальному рівні є транснаціональні корпорації (скорочено ТНК).

Транснаціональні корпорації (скорочено ТНК) в умовах глобалізації є ключовими суб'єктами руху капіталу, який сприяє економічному розвитку. Виклики, які виникають в умовах турбулентних подій, є загрозами для ефективності впровадженні інвестиційних стратегій ТНК. З огляду на те, що сучасний стан міжнародної економіки та глобальний суспільно-політичний розвиток є нев

на рівні країн), дослідження питання їх впливу на інвестиційні стратегії ТНК, стійкості та перспектив останніх є важливим на нинішньому етапі становлення наукової думки. Вказане підтверджує актуальність досліджуваної нами теми.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

На нинішньому етапі є масив наукових досліджень, які стосуються питання сучасних викликів щодо розробки та впровадження інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах глобальної турбулентності. Роботи Б. Гао та Ж. Ху [5], Дж. Мусаві та співавторів [6], К. Чжан та Е. Дюшен [9] присвячені питанням викликів реалізації інвестиційних стратегій ТНК в умовах кризи, пов'язаним із порушенням ланцюга постачання. Дослідження (Дж. Себальоса та співавторів [4], Р. Брендона та співавторів [3], М. Бендемита та Й. Гайрерд-Потін [2], А. Роса та К. Райбейро [7], С. Алама та К. Іслама [1]) націлені на висвітлення такої категорії викликів як нормативно-правове регулювання заходів та інвестицій у сталий розвиток та підтримання цілей в даній сфері. Незважаючи на існування наукових розвідок в даній галузі, є потреба систематизації позицій науковців щодо зазначеної проблематики.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Ціль дослідження — встановлення особливостей інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах глобальної турбулентності в контексті викликів, адаптації оптимізаційних шляхів та перспектив розвитку. Для реалізації зазначеної цілі виділено такі завдання дослідження, зокрема: висвітлення основних викликів, які виникають при побудові та впровадженні інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах глобальної турбулентності; виокремлення адаптаційних шляхів оптимізації та перспектив розвитку в даній сфері.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Визначення основних викликів щодо формування та реалізації інвестиційних стратегій розвитку ТНК в умовах глобальної турбулентності дасть змогу оцінити стан щодо вказаного напрямку, і дозволить визначити адаптаційні шляхи та перспективи. Сформулюємо перелік та визначимо характеристики досліджуваних викликів, які діють на інвестиційні стратегії ТНК в зазначених умовах, представимо основні адаптаційні шляхи та перспективи їх подолання.

Першою категорією викликів є нормативно-правове регулювання заходів та інвестицій у сталий розвиток, які на нинішньому етапі (2024, 2025 рр.) включені у більшість інвестиційних стратегій ТНК.

Як свідчить наукове дослідження С. Алама та К. Іслама [1], екологічність залишається гострою проблемою в усьому світі. У той час як багато юрисдикцій створюють додаткові рамки для підтримки більшої уваги до сталого розвитку, інші, особливо США, або зволікають, або навіть відступають від реалізації цілей за вказаним напрямком. Аналіз вимог щодо реалізації цілей стало-

го розвитку у екологічній, соціальній і економічній сферах, встановлених на рівні різних країн, свідчить, що вони відрізняються, що створює суперечливі норми та стандарти управління, яких слід дотримуватись ТНК, функціонуючи на транснаціональному рівні. Вказані суперечливості національних законодавств у даній сфері є суттєвою загрозою і передбачають додаткові витрати, впливаючи на ефективність та швидкість окупності інвестицій. Відповідно, врахування зазначених аспектів потрібно відображати у положеннях інвестиційних стратегій ТНК. В даному випадку виявляється, що для ТНК може бути нев

для інвестицій у сталий розвиток, які впливають на стабільність інвестиційних стратегій ТНК, зокрема:

- зростаюча хвиля росту нормативно-правових актів і судових процесів, спрямованих на боротьбу з: явищем грінвошинга (з англ greenwashing), який визначається як навмисна чи ненавмисна практика, коли робляться перебільшені чи неправдиві твердження, або з явищем грінхашинга, пов'язаним із навмисним приховуванням чи заниженням інформації щодо стійкості продукту, послуги чи компанії;

- регуляторна невизначеність США щодо ухвалення правил розкриття інформації про кліматичні ризики Комісії з цінних паперів і бірж США для публічних компаній (як вітчизняних, так і іноземних емітентів, які подають річні звіти до даного регуляторного органу). Встановлено, що проект вказаних правил може містити дані щодо: значних кліматичних ризиків; діяльності (заходів) щодо пом'якшення таких ризиків або адаптації до них; організаційного керівництва та нагляду ради директорів ТНК за кліматичними ризиками та управлінням ними; цілей, пов'язаних з кліматом, суттєвих для бізнесу, результатів діяльності чи фінансового стану;

- вимоги Комісії з цінних паперів і бірж США щодо звітності стосовно викидів парникових газів категорій 1 і 2, які здійснені крупними компаніями;

- підвищення активності акціонерів, які вимагають більш детального розуміння корпоративних цілей сталого розвитку. Це можуть бути як заходи акціонерів, які націлені на посилення підтримання політики сталого розвитку, так і на усунення витрат на реалізацію вказаної політики, яка, на їх думку, погіршують ефективність їх інвестицій;

- вимоги, встановлені у Директиві ЄС щодо належної перевірки сталого розвитку підприємств (CS3D), порушення або недотримання яких можуть призвести до штрафів і цивільної відповідальності ТНК. Вказана Директива поширюється на три групи компаній, зокрема: компанії в ЄС із понад 1000 співробітниками та глобальним чистим оборотом понад 450 мільйонів євро, компанії за межами ЄС ("компанії третіх країн") із чистим оборотом понад 450 мільйонів євро в ЄС, компанії, які не відповідають цим конкретним пороговим значенням, але є материнською компанією групи, яка відповідає цим вимогам. Згідно із умовами зазначеного документу, компанії повинні застосовувати свою політику належної перевірки ESG до основних прямих і непрямих ділових партнерів у своєму ланцюжку постачання. Встановлено, що: діловими партнерами на першому етапі є ті, хто пов'язаний з виробництвом товарів або наданням послуг, наприклад проектування та виробництво; діловими партнерами нижнього рівня є ті компанії, які пов'язані з розподілом, транспортуванням і зберіганням товарів. Вказані компанії повинні дотримуватись норм ESG, встановлених у ЄС і перевіряти чи відповідають їм їх партнери.

Зважаючи на зазначені виклики у сфері "зелених" інвестицій, як складової інвестиційної стратегії ТНК, необхідне визначення адаптаційних шляхів та перспектив подолання можливих загроз в умовах глобальної турбулентності.

Для уникнення викликів, пов'язаних із змінами нормативно-правової бази щодо регулювання інвестицій

ТНК у реалізацію цілей сталого розвитку, підтримання вказаних цілей в рамках інвестиційних стратегій необхідно визначити оптимізаційні шляхи. Аналіз наукових підходів в даній сфері (Дж. Себальоса та співавторів [4], Р. Брендона та співавторів [3], М. Бендемита та Й. Гайрерд-Потін [22], А. Роса та К. Райбейро [7]) дав

проти України тощо. Прошли ті часи, коли ТНК могли звинувачувати у виробничих проблемах своїх постачальників і не брати на себе відповідальності. Посилення глобалізації через взаємопов'язаність компаній робить їх та їхній ланцюг постачання більш вразливими, починаючи від кіберінцидентів, спричинених поширенням Інтернету, і закінчуючи основною нестачею матеріалів.

Крім того, клієнти вимагають знати, звідки походить продукція компанії, звідки вона надходить, як виготовляється та чи має якась частина процесу шкідливий вплив на людей або навколишнє середовище. Уряди відповіли на вказаний запит, запровадивши нові правила та норми або застосувавши старі щоб гарантувати, що підзвітність ланцюга постачання є основним пріоритетом для компаній у кожній галузі. Особливо це стосується Європейського Союзу, де окремі країни-члени ввели захисне законодавство та правила.

Оскільки споживачі, уряди та ТНК визнають наслідки ризиків ланцюга постачання, прозорість і належна обачність стануть більш критичними для внутрішньої структури функціонування глобального бізнесу. Прийняття та посилення дотримання законів, зосереджених на питанні сталого розвитку, посилили зобов'язання компаній перевіряти джерела та дії своїх постачальників і те, як це все впливає на весь ланцюжок створення вартості.

На підставі аналізу існуючих аналітичних та наукових матеріалів (К. Чжан та Е. Дюшен [9], Дж. Мусаві та співавторів [6], Б. Гао та Ж. Ху [5]) можемо виокремити перелік сучасних викликів для функціонування глобального ланцюга постачання ТНК, які потрібно враховувати при побудові інвестиційних стратегій, це, зокрема:

- геополітичні ризики на Близькому Сході між Ізраїлем і ХАМАС; тривала війна між Росією та Україною, а також очікування більш жорстких санкцій щодо РФ; виникнення нових осередків військово-політичних конфліктів, які можуть бути спровоковані в найближчому періоді;

- стихійні лиха та екстремальні погодні явища;

- збої на ключових маршрутах, таких як Суецький канал, Панамський канал і Червоне море, які збільшують нестабільність тарифів на вантажні перевезення;

- нормативно-правова база щодо ведення бізнесу (в тому числі організації ланцюгів постачання), яка відрізняється залежно від юрисдикції, і яка передбачає можливість створення неузгодженості в контексті трактування положень відносно ключових процесів. Зокрема, можемо відмітити такі нормативно-правові акти: Директива ЄС щодо належної перевірки сталого розвитку підприємств (CS3D); Директива ЄС про корпоративну звітність про сталий розвиток (CSRD); Закон ЄС про ланцюг постачання; Закон Великобританії про економічні злочини та корпоративну прозорість; Закон Великобританії про сучасне рабство; Закон Австралії про сучасне рабство; Закон Канади про боротьбу з примусовою працею та дитячою працею в ланцюгах постачання; Закон Великобританії про хабарництво; Закон США про корупцію за кордоном; Закон Канади про корупцію іноземних державних службовців; кримінальний кодекс Австралії, що стосується боротьби з хабарництвом, а також у інших країнах Азіатсько-Тихоокеансь-

кого регіону, де хабарництво в приватному секторі та/або підкуп іноземних державних службовців є незаконним; Закон Німеччини про збори в ланцюзі постачання; Положення про боротьбу з озелененням оновлено в ЄС; Положення про боротьбу з озелененням оновлено в Великобрит

— доступність даних дозволяє всім учасникам ланцюга постачання мати доступ і використовувати інформацію в реальному часі, щоб допомогти з плануванням, пошуком оптимальних маршрутів, зниженням витрат і покращенням відстеження для швидкого визначення проблем.

Серед ключових перспектив в даному напрямку можуть бути, зокрема:

— залучення науковців, провідних талановитих кадрів до створення моделей багатоваріантного реагування на виклики щодо збоїв ланцюгів постачання, які складно прогнозувати, і які стосуються певних напрямків інвестиційного розвитку ТНК. Вказана перспектива може бути здійснена як за ініціатив конкретних ТНК, так і при створенні державно-приватних партнерств, зацікавлених у роботі ТНК на рівні країн, наднаціональних об'єднань (в тому числі ЄС);

— впровадження політики делегування повноважень управління підрозділами, підприємствами ТНК в умовах непрогнозованих змін, яке буде засноване на лідерстві серед персоналу.

Третьою категорією викликів виступають кіберзагрози, які можуть здійснювати різний рівень негативного впливу на інвестиційний розвиток ТНК. Покращення захисту інформаційних систем ТНК у світі супроводжується ростом кіберризиків. Серед ключових кіберризиків, які загрожують ефективності впровадження інвестиційних стратегій ТНК у глобалізованому світі, є:

— збої у роботі інформаційних управлінських систем через кіберінциденти;

— судові процеси і / або погіршення репутації в результаті кіберінцидентів;

— втрата конфіденційних даних (як власних, так і клієнтських);

— зростання регулятивного та законодавчого тиску в США та Європі, пов'язане із ростом кіберзагроз;

— відсутність належного рівня кіберстрахового покриття.

На наш погляд, адаптаційні можливості в даній сфері пов'язані із розвитком кіберстрахування, яке може отримати стимулювання завдяки ініціативам держави. При цьому, ключовою перспективою в розрізі протидії кіберризикам інвестиційного розвитку ТНК в умовах глобальної турбулентності виступає орієнтир на аутсінг в управлінні даними, який може бути отримано у провідних ІТ-компаній світу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Було здійснено визначення особливостей інвестиційної стратегії транснаціональних корпорацій в умовах глобальної турбулентності в контексті викликів, адаптації оптимізаційних шляхів та перспектив розвитку. Серед ключових викликів було виокремлено наступні: нормативно-правове регулювання заходів та інвестицій у сталий розвиток, які на нинішньому етапі (2024, 2025 рр.) включені у більшість інвестиційних стратегій ТНК; збої у глобальних ланцюгах постачання товарів (послуг), технологій тощо; кіберзагрози, які можуть здійснювати різний рівень негативного впливу на інвестиційний розвиток ТНК. Можемо зазначити, що перша категорія вик-

ликів, пов'язана з нормативно-правовим регулюванням заходів та інвестицій у сталий розвиток, характеризується суттєвою динамікою росту. Визначено, що вона складається з таких компонентів: зростаюча хвиля росту нормативно-правових актів і судових процесів, спрямованих на боротьбу з: явищем грінвошинга, який визнається як навмисна чи ненавмисна практика, коли робляться перебіль

Серед перспектив подальших розвідок у даному напрямі можна відмітити прогнозування нових викликів, які можуть бути характерні для різних категорій подій, які виникають в умовах глобальної турбулентності.

Література:

1. Alam S.M.S. and Islam K.M.Z. Examining the role of environmental corporate social responsibility in building green corporate image and green competitive advantage. *Int J Corporate Soc Responsibility*. 2021. Vol. 6. Iss. 8. <https://doi.org/10.1186/s40991-021-00062-w>
2. Benlemlih M. and Girerd-Potin I. Corporate social responsibility and firm financial risk reduction: On the moderating role of the legal environment. *Journal of Business Finance & Accounting*. 2017. Vol. 44 (7—8). P. 1137—1166. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12251>
3. Brandon R. G., Krueger P. and Schmidt P. S. (2021). ESG rating disagreement and stock returns. *Financial Analysts Journal*, Vol. 77 (4), P. 104—127. <https://doi.org/10.1080/0015198X.2021.1963186>
4. Ceballos J. D., Mandojan N. O., Lopez R. A. and Montiel I. Connecting the Sustainable Development Goals to firm-level sustainability and ESG factors: The need for double materiality. *BRQ Business Research Quarterly*. 2023. Vol. 26 (1). P. 2—10. <https://doi.org/10.1177/23409444221140919>
5. Gao B. and Xu Z. Adjustment of supply chain investment by transnational corporations in the Ukrainian crisis and geopolitical risks — Taking the three levels as the analytical framework. *Transnational Corporations Review*. 2024. Vol. 16. Iss. 3. <https://doi.org/10.1016/j.tncr.2024.200076>
6. Moosavi J., Fathollahi-Fard A. M. and Dulebenets M. A. Supply chain disruption during the COVID-19 pandemic: Recognizing potential disruption management strategies. *International journal of disaster risk reduction*. 2022. Vol. 75, 102983. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.102983>
7. Rosa A. A. S. and Ribeiro K. C. de S. Impact of internationalization on the financial risk of companies listed on B3: analysis of the moderating effects of ESG performance and periods of crisis. *Advances in Scientific and Applied Accounting*. 2023. Vol. 16 (2). P. 101-115/116. <https://doi.org/10.14392/asaa.2023160204>
8. Vecchiato R. Scenario Planning, Cognition, and Strategic Investment Decisions in a Turbulent Environment. *Long Range Plan*. 2019. Vol. 52, 101865. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2019.01.002>
9. Zhang X. and Duchesne E. Introduction for the special issue geopolitical risks and transnational corporations: the case of the Ukrainian Crisis. *Transnational Corporations Review*. 2022. Vol. 14. Iss. 4. P. 333—338. <https://doi.org/10.1080/19186444.2022.2141050>

References:

1. Alam, S.M.S. and Islam, K.M.Z. (2021), "Examining the role of environmental corporate social responsibility in building green corporate image and green competitive advantage", *Int J Corporate Soc Responsibility*, vol. 6, iss. 8. <https://doi.org/10.1186/s40991-021-00062-w>
2. Benlemlih, M. and Girerd-Potin, I. (2017), "Corporate social responsibility and firm financial risk reduction: On the moderating role of the legal environment", *Journal of*

Business Finance & Accounting, vol. 44 (7—8), pp. 1137—1166. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12251>

3. Brandon, R. G., Krueger, P. and Schmidt, P. S. (2021), "ESG rating disagreement and stock returns", *Financial Analysts Journal*, vol. 77 (4), pp. 104—127. <https://doi.org/10.1080/0015198X.2021.1963186>

4. Ceballos